

Trong đêm đen nô lợ lợ m than đợ i ách thợ ng trợ tàn bợ o cợ a thợ c dân Pháp và phong kiợ n, thiợ u nhi nợợ c ta cũng nhợ cha anh mình đã bợ tợợ c mợ t quyợ n sợ ng, quyợ n làm ngợợ i, lợ n lên trong đợi khợ , chợ u chung cợ nh nợợ c mợ t nhà tan.

Uợ t hợ n tràn đợ y, chí sĩ yêu nợợ c Phan Bợ i Châu đã phợ i thợ t lên:

Nghĩ lợ m lúc bợ m gan tím ruợ t

Vợ ch trợ i cao mà tuợ t gợợ m ra!

Cho đợ n đợ u thợ kợ XX, nhiợ u lợ p cha ông chúng ta đã "tuợ t gợợ m ra" vùng lên trong các cuợ c khợ i nghĩa quyợ t giành lợ i đợ c lợ p, tợ do cho dân tợ c nhợ ng đợ u bợ đợ quợ c, phong kiợ n chìm trong biợ n máu. Nguyên nhân cợ bợ n cợ a mợ i thợ t bợ i y là do chợ a có đợợ ng lợ i đúng, chợ a có mợ t tợ chợ c chợ t chợ đợ m đợợ ng vai trò lãnh đợ o.

Giợ a lúc đợ , vào năm 1911, đợ tuợ i 20, ngợợ i thanh niên yêu nợợ c Nguyợ n Tợ t Thành - Bác Hợ kính yêu cợ a chúng ta xuợ ng tàu thợ y tợ i Bợ n Nhà Rợ ng (thành phợ Sài Gòn) đi ra nợợ c ngoài vợ i ý thợ c tìm hiợ u các nợợ c, kợ c nợợ c Pháp rợ i sợ "Trợ vợ nợợ c đi vào quợ n chúng, thợ c tợ nh hợ , tợ chợ c, đợ n kợ t và huợ n luyợ n đợ đợ a hợ đợ u tranh giành quyợ n tợ do, đợ c lợ p".

Bác đã đợ n Pháp, đi qua nhiợ u nợợ c châu Phi, đợ n Mợ , Anh rợ i trợ lợ i Pháp vào cuợ i năm 1917 lợ y tên mợ i là Nguyợ n ái Quợ c. Tợ i Paris, Ngợợ i kợ t bợ n vợ i nhiợ u nhà hoợ t đợ ng chính trợ , xã hợ i, văn hóa... nợ i tiợ ng. Ngợợ i lợ p ra các tợ chợ c yêu nợợ c cợ a ngợợ i Viợ t Nam và các thuợ c đợ a khác cợ a Pháp, xuợ t bợ n báo "Ngợợ i cùng khợ " gợ i vợ nợợ c đợ thợ c tợ nh đợ ng bào và thợ c hiợ n cuợ c đợ u tranh bợ ng nhiợ u hình thợ c chợ ng lợ i chính sách cai trợ khợ c nghiợ t cợ a đợ quợ c Pháp. Sau khi đợợ c đợ c bợ n "Sợ thợ o lợ n thợ nhợ t Luợ n cợợ ng vợ vợ n đợ dân tợ c và vợ n đợ thuợ c đợ a" cợ a Lênin, Bác Hợ hoàn toàn tin theo Lênin. Tợ i Đợ i hợ i Đợ ng xã hợ i Pháp, tháng 12-1920, Bác đã bợ phiợ u tán thành viợ c gia nhợ p Quợ c tợ III, trợ c tiợ p tham gia thành lợ p Đợ ng Cợ ng sợ n Pháp và trợ thành ngợợ i cợ ng sợ n Viợ t Nam đợ u tiên.

Mợ t ngày đợ p trợ i cuợ i tháng 6 năm 1923, Bác Hợ đợ t chân lên đợ t nợợ c Lênin, chuợ n bợ đợ Đợ i hợ i Quợ c tợ cợ ng sợ n lợ n thợ 5 sợ khai diợ n tợ i Matxcợ va. Trong thợ i gian chuợ n bợ , Bác đi thăm nhiợ u nợ i đợ tìm hiợ u xã hợ i Liên Xô vợ các mợ t trong đợ Ngợợ i rợ t chú ý đợ n vợ n đợ thiợ u niên, nhi đợ ng.

Tác giợ Trợ n Dân Tiên trong tác phợ m "Nhợ ng mợ u chuyợ n vợ đợ i hoợ t đợ ng cợ a Hợ Chợ tợ ch" có đợ n kợ lợ i: "...Vợ ông Nguyợ n rợ t yêu trợ con nên ông nghiên cợ u kợ vợ n đợ nhi đợ ngợ Liên Xô. Lúc mợ i đợ , mợ i đợ a trợ đợợ c giúp tiợ n may quợ n áo, đợợ c uợ ng sợ a lợ c trong chín tháng không mợ t tiợ n. Mợ i tuợ n thợ y thuợ c đợ n thăm nhiợ u lợ n... Nhợ sợ săn sóc nhợ thợ , trợ em lợ n lên tợợ i đợ p nhợ hoa hợ ng mùa xuân. Đợ n tám tuợ i trợ em bợ t đợ u đi hợ c. Hợ c sinh mợ i buợ i sáng đợợ c ăn mợ t bợ a không mợ t tiợ n... Ngoài trợợ ng hợ c thì có Đợ i thiợ u nhi chăm sóc các em. Nói tóm lợ i, cái gì tợ t nhợ t đợ u dành cho trợ em. Nợ u nợợ c Nga chợ a phợ i là thiên đợợ ng cho tợ t cợ mợ i ngợợ i thì nợợ c Nga đã là mợ t thiên đợợ ng cợ a trợ em. Thiên đợợ ng cợ a trợ con này làm cho ông Nguyợ n không quên Tợ quợ c Viợ t Nam. Ông cũng muợ n làm cho chúng sung sợợ ng, mợ nh khợ e nhợ trợ em Liên Xô...".

Cuợ i năm 1924, Bác Hợ đợ n Quợ ng Châu (Trung Quợ c) vợ i trách nhiợ m nợợ ng nợ đợ i vợ i phong trào cách mợ ngợ Đợ ng Dợợ ng và châu á. Ngợợ i khợ n trợợ ng tìm hiợ u tình hình và tìm cách bợ t liên lợ c vợ i nhợ ng thanh niên Viợ t Nam yêu nợợ c đợ ng có mợ t tợ i đợ .

Giợ a năm 1925, Bác Hợ sáng lợ p ra tợ chợ c Viợ t Nam cách mợ ng thanh niên và cùng

các đợ ng chí khác mợ nhiợ u lợ p huợ n luyợ n chính trợ đợ a thanh niên trong nợợ c ra hợ c. Bác kợ rợ ng: "Năm 1925, Hợ i thanh niên cách mợ ng đợ ng chí thành lợ p nhợ m chuợ n bợ đợ u kiợ n đợ tợ chợ c Đợ ng Cợ ng sợ n Viợ t Nam. Ngay sau khi thành lợ p, Hợ i đã lo đợ n viợ c tợ chợ c và lãnh đợ o đợ n thợ riệng cợ a thanh niên cách mợ ng. Hợ i đã chợ n 8 em Viợ t kiợ u ợ Xiêm (nay là Thái Lan) đợ a sang Quợ ng Châu đợ bợ i đợ đợ ng thành hợ t nhân cợ a Đợ n thanh niên sau này". Đây là sợ kiợ n có ý nghĩa đợ c biợ t đợ i vợ i sợ ra đợ i cợ a Đợ n và cợ a Đợ i ta. Bác Hợ vợ a giao trách nhiợ m cho Tợ ng bợ Viợ t Nam cách mợ ng thanh niên vợ a trợ c tiợ p cợ ngợ i vợ nợợ c và cợ đợ ng chí Hợ Tùng Mợ u sang Xiêm (tợ c Thái Lan ngày nay). Khi đợ n vùng Trung Bợ nợợ c Thái, đợ ng chí Hợ Tùng Mợ u bợ t liên lợ c vợ i mợ t sĩ phu yêu nợợ c là cợ Đợ ng Thúc Hợ a mà bà con Viợ t kiợ u ợ Thái lúc này thợ đợ ng gợ i là cợ Tú Đợ ng. Mợ i viợ c đợ đợ c thu xợ p nhanh chóng. Nhóm thiợ u niên đợ đợ c chợ n do mợ t cợ sợ cợ a cợ Tú Đợ ng bí mợ t đợ a vợ Bắng Cợ c. Tợ t cợ đợ u đợ đợ c hóa trang thành ngợợ i Hoa kiợ u. Ngợợ i đợ n đợ đợ ng cùng 8 thiợ u niên xuợ ng chiợ c tàu biợ n mang tên Di Hòa thuợ c mợ t công ty thợ đợ ng mợ i cợ a Anh quợ c. Hợ nói tiợ ng Hoa và tiợ ng Anh khá trôi chợ y vì trợ đợ c đây hợ đã hợ c ợ Hoa Anh hợ c hiợ u Phi Chít. Hai ngày sau cợ đợ n Quợ ng Châu và liợ n đợ đợ c gợ p Bác. Tám thiợ u niên ợ y ngợợ i ít tuợ i nhợ t 12, ngợợ i lợ n tuợ i nhợ t là 15. Đợ giợ bí mợ t và xác đợ nh mợ i quan hợ hợ hàng vợ i Bác Hợ , tợ t cợ đợ u lợ y hợ Lý, theo hợ cợ a Bác lúc này vợ i tên hợ mợ i là Lý Thợ y, hoợ c gợ i Bác bợ ng bí danh là đợ ng chí Vợ đợ ng. Tám thiợ u niên hợ Lý gợ m:

1. Lý Tợ Trợ ng tên thợ t là Lê Văn Trợ ng.
2. Lý Văn Minh " Đợ chợ đợ ng Long
3. Lý Thúc Chợ t " Vợ đợ ng Thúc Thoợ i
4. Lý Anh Tợ " Hoàng Tợ
5. Lý Nam Thanh " Nguyợ n Sinh Thợ n
6. Lý Trí Thông " Ngô Trí Thông
7. Lý Phợ đợ ng Đợ c " Ngô Hợ u Đợ c
8. Lý Phợ đợ ng Thuợ n " Nguyợ n Thợ Tích.

Hai thiợ u niên sau cùng (thợ 7 và thợ 8) là nợ .

Tợ giợ a năm 1925 cho đợ n giợ a năm 1926, tám thiợ u niên này đợ đợ c Bác Hợ tợ chợ c thành mợ t lợ p hợ c riệng vợ a đợ tiợ p tợ c nâng cao trình đợ vắn hóa vợ a hợ c chính trợ theo mợ t chợ đợ ng trờ hợ p.

Ngày 22-7-1926, tợ Quợ ng Châu, Bác đã viợ t thợ gợ i ợ y ban Trung ợ đợ ng Đợ i Thiợ u niên Tiợ n phong Lênin (Liên Xô) nói rõ: "Chúng tôi có tợ i đây (Quợ ng Châu, Trung Quợ c) mợ t nhóm thiợ u niên Viợ t Nam. Tuợ i các em tợ 12 đợ n 15. Đó là các thiợ u niên cợ ng sợ n đợ u tiên cợ a nợợ c Viợ t Nam. Khi chúng tôi nói vợ i các em vợ cuợ c cách mợ ng Nga, vợ Lênin và vợ các bợ n, nhợ ng ngợợ i Lêninnít Nga trợ tuợ i thì các em rợ t sung sợ đợ ng và đòi hợ i đợ đợ c đợ n vợ i các bợ n đợ thắ m các bợ n, hợ c vợ i các bợ n và cũng nhợ các bợ n đợ trợ thành nhợ ng ngợợ i Lêninnít trợ tuợ i chân chính. Chúng tôi đã hợ a vợ i các em là sợ viợ t thợ cho các bợ n vợ vợ n đợ này. Và giợ đây tôi đã làm viợ c ợ y. Chúng tôi hy vợ ng rợ ng các bợ n sợ không tợ chợ i tiợ p nhợ n 3 hay 4 bợ n nhợ Viợ t Nam cợ a các bợ n có phợ i không?..." Đợ nghợ trên cợ a Bác Hợ đã đợ đợ c Trung ợ đợ ng Đợ n TNCS Lênin và ợ y ban Trung ợ đợ ng Đợ i Thiợ u niên Tiợ n phong Lênin (Liên Xô) đợ đợ ng mợ t cách nợ ng nhiợ t. Tuy nhiên, liợ n sau đó tình hình chính trợ ợ Quợ ng Châu đợ n biợ n phợ c tợ p nên chợ trợ đợ ng gợ i các thiợ u niên Viợ t Nam sang Liên Xô hợ c tợ p không thợ c hiợ n đợ đợ c.

Phái phợ n đợ ng trong Quợ c dân đợ ng do Tợ đợ ng Giợ i Thợ ch cợ m đợ u đã thi hành chính sách đợ n áp, khợ ng bợ nhợ ng ngợợ i cợ ng sợ n Trung Quợ c và Viợ t Nam. Tám thiợ u niên Viợ t Nam cùng nhiợ u đợ ng chí khác đợ n đợ n bợ bợ t. Đợ ng Cợ ng sợ n Trung Quợ c tích cợ c giúp hợ mợ i luợ t sợ nợ i tiợ ng Tợ Anh Bá bợ o vợ cho hợ . Nhợ vợ y, sau nhiợ u tháng thợ m vợ n, phái phợ n

đợ ng buợ c phợ i thợ các đợ ng chí Viợ t Nam bợ bợ t cùng tợ t cợ các thiợ u niên nêu trên. Lúc này, các thiợ u niên đợ u đã trợ thành đợn viên TNCS. Trợợ c tình hình hợ t sợ c khó khăn do phợi phợ n đợ ng tăng cợợ ng khợ ng bợ , tám đợn viên TNCS theo hợợ ng đợ n cợ a các đợ ng viên đã tùy hoàn cợ nh, đợ u kiợ n thợ c hiợ n nhiợ m vợ cách mợ ng cợ a mình. Mợ t sợ vợ nợợ c hoợ t đợ ng nhợ Lý Tợ Trợ ng (1929-1931) và sau này là Lý Phợợ ng Thuợ n. Mợ t sợ di chuyợ n vợ nông thôn hoợ c vào các nhà máy tham gia công tác vợ n đợ ng quợ n chúng trên đợ t nợợ c bợ n. Mợ t sợ tìm đợợ ng sang Liên Xô tiợ p tợ c hợ c tợ p theo chợ trợợ ng cợ a Bác Hợ trợợ c đây.

Khi khợ i nghĩa Quợ ng Châu (còn gợ i là Quợ ng Châu công xợ) nợ ra, các đợ ng chí Viợ t Nam và các đợn viên TNCS thuợ c lợ p đợ u tiên này đã tích cợ c tham gia vào các đợ n vợ tợ vợ công nhân cợ a bợ n làm nhiợ m vợ bợ o vợ nhà máy, chợ ng đợn áp và tuyên truyợ n, vợ n đợ ng quợ n chúng phợ n ánh tình cợ m cách mợ ng gợ n bó giợ a nhân dân hai nợợ c Viợ t - Trung và lý tợợ ng quợ c tợ chợ nghĩa trong sáng cợ a nhợ ng ngợợ i cợ ng sợ n trợ tuợ i.

Năm 1929, Lý Tợ Trợ ng vợ nợợ c hoợ t đợ ng. Anh đã bợ n chợ t tên mợ t thám Pháp ngay trên đợợ ng phợ Sài Gòn đợ bợ o vợ đợ ng chí mình và trợ thành tợ m gợợ ng tiêu biợ u cho tỉnh thợ n bợ t khuợ t vợ i lợ i nói đợn thệp trợợ c tòa án đợ quợ c Pháp: "Tôi hành đợ ng có suy nghĩ, tôi hiợ u vợ c tôi làm. Con đợợ ng cợ a thanh niên chợ là con đợợ ng cách mợ ng, không có con đợợ ng nào khác". Theo đợi hành đợ ng anh hùng cợ a Lý Tợ Trợ ng, ngày 21-2-1931 Bác Hợ đã gợ i thợ cho Bợ Phợợ ng Đợng Quợ c tợ cợ ng sợ n báo tin này và đợ nghợ Bợ Phợợ ng Đợng yêu cợ u Đợ ng Cợ ng sợ n Pháp tợ chợ c các hoợ t đợ ng, kợ cợ biợ u tình đợi trợ tợ do cho Lý Tợ Trợ ng. Song bợ t chợ p mợ i sợ phợ n đợ i cợ a đợ luợ n bợ n đợ quợ c vợ n sát hợ i anh. Lý Tợ Trợ ng hi sinh kiên cợợ ng giợ a tuợ i 17 đợ lợ i cho chúng ta bợ n "Tuyên ngôn" bợ t đợ t vợ con đợợ ng cách mợ ng cợ a các thợ hợ trợ Viợ t Nam.

Vào thợ i gian này, Bác Hợ trợ lợ i Hợợ ng Cợ ng đợ chợ trợ hợ i nghợ hợ p nhợ t thành lợ p Đợ ng Cợ ng sợ n Viợ t Nam. Do mợ t sợ suợ t tợ bên ngoài, Bác bợ mợ t thám Anh bợ t giợ . Cùng bợ bợ t vợ i Bác có Lý Phợợ ng Thuợ n (mợ t trong tám thiợ u niên đã giợ i thiợ u đợ trên) đợng hoợ t đợ ng tợ i đây vợ i tên gợ i là Lý Tam (hoợ c cô Ba). Lý Phợợ ng Thuợ n đã giợ vợ ng tinh thợ n cách mợ ng, không hợ khai báo gì vợ i cợ nh sát Anh. Vợ án Tợ ng Văn Sợ (tên mợ i cợ a Bác Hợ lúc này) làm chợ n đợ ng đợ luợ n tợ i Hợợ ng Cợ ng và cợ đợ Anh, Pháp (mợ t thám Pháp vợ n đợ ng nhà cợ m quyợ n Anh trao Bác cho chúng). Luợ t sợ nợ i tiợ ng Lôđợ bai đã vợợ t qua nhiợ u khó khăn cợ u thoát Bác Hợ ra khợ i nhà tù và vợ chợ ng ông đã hợ t lòng giúp Bác trợ lợ i Liên Xô.

Đợ i chiợ n thợ giợ i lợ n thợ hai nợ ra. Phát xít Đợ c tợ p trung binh lợ c tợ n công Liên Xô hợng tiêu đợ t nợợ c XHCN đợ u tiên trên thợ giợ i. Sợ đợn quợ c tợ chợ ng phát xít thành lợ p đợ Matxcợ va bao gợ m nhợ ng ngợợ i cợ ng sợ n trợ tuợ i đợ nhiợ u nợợ c đợng hợ c tợ p, công tác tợ i Liên Xô.

Lý Nam Thanh, Lý Thúc Chợ t, Lý Anh Tợ ... cùng các đợ ng chí Viợ t Nam khác tình nguyợ n tham gia Sợ đợn quợ c tợ bợ o vợ Liên Xô. Đó là ba trong sợ "tám cháu hiợ m hoi tợ bợợ c đợ u đợ y" do Bác Hợ giáo đợ c, rèn luyợ n giợ đây đã trợ thành cán bợ , chiợ n sĩ chiợ n đợ u ngoan cợợ ng vì nghĩa vợ Quợ c tợ cao cợ . Cợ ba đợ ng chí đã vợnh vợ n nợ m lợ i trên quê hợợ ng V.I. Lênin vợ đợ i tợ i trợ n đợ a phợ a Nam Matxcợ va. Nhà nợợ c Liên Xô đã tợ ng thợợ ng ba đợ ng chí huợn chợợ ng cao quý: Huợn chợợ ng Vợ quợ c hợ ng Nhợ t.

Trang đợ u trong cuợ n biên niên sợ cợ a Đợ i ta mợ ra nhợ thợ đó. Tợ "Các thiợ u niên cợ ng sợ n đợ u tiên" Bác Hợ và các đợ ng chí cợ a Ngợợ i đã bợ i đợợ ng, rèn luyợ n trợ thành "Tám đợn viên hiợ m hoi buợ i ban đợ u". Đó là nhợ ng mợ m non cợ a cách mợ ng, là nhợ ng tợ m gợợ ng tiêu biợ u cho thợ hợ trợ Viợ t Nam, mãi mãi là niợ m tợ hào cợ a chúng ta. Nhợ ng thiợ u niên cợ ng sợ n và đợn viên thanh niên cợ ng sợ n vợ vang đợ y mãi mãi xợ ng đợng vợ i lòng tin yêu và sợ tôn vinh cợ a các thợ hợ thanh thiợ u niên nợợ c ta cũng nhợ cợ dân tợ c ta.

Tôi bui tôi trưởng thành khi tôi 35 năm ngày thành lập Đoàn, Bác Hồ dạy: "Là người theo dõi trẻ con thanh niên trẻ con có đức độ hiền lành có tám cháu, ngày nay trông thấy có hàng triệu đoàn viên, thanh niên, hàng triệu cháu bé nhi đang phát triển mạnh mẽ như hoa nở mùa xuân. Vì tôi trưởng thành thanh niên hăng hái và kiên cường, chúng ta nhất định thành công trong sự nghiệp bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam, thống nhất Tổ quốc. Vì vậy, Bác rất tin tưởng, sung sướng và thấy mình như trẻ con, thấy trẻ con lại càng yêu quý ta vô cùng vì lòng thành và vì vàng...".

*
* *

Ngày 3-2-1930, Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời để lãnh đạo giai cấp công nhân và toàn thể nhân dân ta đấu tranh giành giải phóng dân tộc và giải cấp. Từ đó, phong trào thanh thiếu niên nở rộ và ngày càng phát triển mạnh mẽ. Từ các Đoàn thanh niên hình thành. Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ nhất (khóa I) tháng 10 năm 1930 đã ban hành một văn kiện hết sức quan trọng về công tác thanh niên trong đó đã đề cập đến việc tập hợp thanh niên vào các tổ chức Thanh niên cách mạng, Hội nghị đoàn... và giao cho Đoàn phụ trách.

Sau khi Đảng ta ra đời, từ tháng 6 đến tháng 8 năm 1930, các nước ra hiệu lệnh để đấu tranh giành mà tiêu biểu là phong trào Xô viết Nghệ - Tĩnh. Các chi bộ Đảng ở hai tỉnh này đã tập hợp được 513 đội viên thanh niên cách mạng. Các đội viên chia thành từng tổ để đi sưu tập thanh niên và đoàn viên làm nhiệm vụ giao thông liên lạc, canh gác. Riêng ở Phong Lâm (huyện Thanh Chương - Nghệ An) có hơn 20 đội viên thanh niên cách mạng hoạt động dưới sự hướng dẫn của đảng viên Lê Cảnh Nhung, Bí thư chi bộ Đoàn địa phương. Ngoài việc canh gác, làm giao liên, các đội viên còn tham gia học tập quân sự do các "xích vôi đỏ" tổ chức, hướng dẫn và hăng hái thực hiện các công việc như rải truyền đơn, treo cờ Đảng. Xã Nam Trung (huyện Nam Đàn) đã ra đời tổ chức thanh niên lấy tên là Đoàn Thanh niên Tịch. Ngày 12-9-1930, các đội viên Đảng tịch đã cùng cha anh tham gia thành lập chính quyền Xô viết địa phương. Cũng vào thời gian này tại Thái Bình, Đoàn Thanh niên huyện Tiên Hội được thành lập. Các đội viên đã tham gia tích cực vào hàng ngũ những bà con nông dân đi đấu tranh đòi giảm thuế, chống địa chủ bóc lột.

Trong thời kỳ 1936-1939, thực hiện chủ trương chuyển hướng hoạt động của Đảng, Đoàn Thanh niên Dân chủ đã tổ chức nhiều hoạt động cho thanh niên qua đó tập hợp thanh niên vào các hình thức tổ chức văn hóa, văn nghệ như các Đội kịch, Đội ca nhạc, Đội bóng... Hai tờ báo công khai của Đoàn ở Hà Nội và Sài Gòn là "Thanh niên" và "Mười" đã có nhiều bài viết về công tác vận động thanh niên.

Trước sự đe dọa của các thế lực phản động nhân dân, theo lệnh chính phủ Pháp, toàn quyền Đông Dương đã phải ra một nghị định nêu rõ kể từ ngày 1-11-1936 "Cơ mật đàn bà, trẻ em làm việc ban đêm". Vào thời gian này một số tỉnh như Hà Đông, Nam Định, Hải Phòng, v.v... nhiều tổ chức Hội nghị đoàn được thành lập, nhiều đội viên hoạt động rất hăng hái trong các đội kịch, đội múa, hoặc các ban đồng ca do tổ chức Đoàn Thanh niên Dân chủ hướng dẫn.

Bước sang năm 1941, tình hình thế giới và trong nước diễn biến ngày một khốn khó và phức tạp. Phát xít Nhật nhảy vào Đông Dương, nhân dân Đông Dương chịu cảnh "một trời hai chủ" dưới ách thống trị tàn bạo của Nhật - Pháp nên ngày một bế tắc cùng, đói khổ... do vậy ngày càng nhanh chóng giác ngộ cách mạng.

Tháng 1 năm 1941, lãnh tụ Nguyễn ái Quốc bí mật về nước ở vùng Pắc Pó (Cao Bằng)

đợ trợ c tiợ p lãnh đợ o phong trào cách mợ ng Viợ t Nam. Đây là mợ t sợ kiợ n hợ t sợ c quan trợ ng trong tiợ n trình phát triợ n cợ a cách mợ ng nợợ c ta. Tháng 5 năm 1941, Hợ i nghợ lợ n thợ 8 cợ a Trung ợợ ng Đợ ng do lãnh tợ Nguyợ n ái Quợ c vợ i tợ cách là đợ i diợ n cợ a Quợ c tợ cợ ng sợ n triợ u tợ p và chợ trợ. Hợ i nghợ chợ trợợ ng tợ chợ c ra các đợ an thợ cợ u quợ c và thành lợ p Viợ t Nam đợ c lợ p Đợ ng minh (gợ i tợ t là Viợ t minh). Hợ i nhi đợ ng cợ u quợ c ra đợ i ợ Nà Mợ (vùng Pác Bó) và đợợ c gia nhợ p Mợ t trợ n Viợ t Minh.

Ngày ợ y là 15-5-1941, ngày lợ ch sợ vợ vang cợ a Đợ i ta. Vào đợ p này, Bác Hợ kính yêu viợ t bài "Kêu gợ i thiợ u nhi" thợ hiợ n tình cợ m yêu thợợ ng và sợ chăm sóc ân cợ n cợ a Ngợợ i đợ i vợ i các cháu. Bài "Trợ con" mợ đợ u bợ ng mợ t đợ n đợ y xúc đợ ng:

"Trợ em nhợ búp trên cành,
Biợ t ăn ngợ, biợ t hợ c hành là ngoan,
Chợ ng may vợ n nợợ c gian nan,
Trợ em cũng bợ bợ n thân cợ c lòng"...

Bác khợ ng đợ nh:

"Kợ lợ n cợ u quợ c đã đành
Trợ em cũng phợ i ra giành mợ t vai.
Bao giợ đợ i đợ i Nhợ t, Tây,
Trợ em ta sợ là bợ y con cợ ng"

Và trong bài "Trợ chẵn trâu" Bác đã kêu gợ i thiợ u nhi:

"Cùng nhau đánh đợ i Nhợ t, Tây.

Anh em ta mợ i có ngày vinh hoa.

"Nhi đợ ng cợ u quợ c" Hợ i ta,
ợ y là lợ c lợợ ng, ợ y là cợ u sinh.

ợ y là bợ phợ n Viợ t Minh,

Dân mình khợ c cợ u dân mình mợ i xong.

Ai nghe mà chợ ng đợ ng lòng,

Khá thợợ ng con trợ mợ c đợ ng Viợ t Nam".

Nhợ ng lợ i thợ thợ t giợ n đợ nhợ ng chợ a chan tình yêu nợợ c, nghĩa đợ ng bào đã đợợ c nhanh chóng lan truyợ n trong thiợ u nhi Nà Mợ và cợ vùng Hà Quợ ng. Tợ các em biợ t chợ đợ n các em chợ a biợ t chợ đợợ c bè bợ n trong tợ chợ c truyợ n miợ ng cho đã thuợ c lòng bài thợ "Kêu gợ i thiợ u nhi" cợ a Bác.

Sau Hợ i nghợ Trung ợợ ng lợ n thợ 8, đợ i ngũ cán bợ cách mợ ng do Bác Hợ và Đợ ng ta đợ o, bợ i đợợ ng trợợ c đó đợợ c phân công toợ vợ các đợ a phợợ ng trong cợ nợợ c đợ cùng các cán bợ, đợ ng viên vợ n đợ ng phong trào cách mợ ng vợ i mợ t quyợ t tâm rợ t cao: "Trong lúc này, nợ u không giợ i quyợ t đợợ c vợ n đợ dân tợ c giợ i phóng, không đợ i đợợ c đợ c lợ p, tợ do cho toàn thợ dân tợ c thì chợ ng nhợ ng toàn thợ quợ c gia, dân tợ c còn chợ u mãi kiợ p ngợ a trâu, mà quyợ n lợ i cợ a bợ phợ n giai cợ p đợ n vợ n năm cũng không đợ i đợợ c" (Nghợ quyợ t Hợ i nghợ Trung ợợ ng lợ n thợ 8 tháng 5 - 1941).

Trong sợ cán bợ nói trên anh Đợ c Thanh đợợ c Bác Hợ giao cho nhiợ m vợ tợ chợ c Đợ an Thanh niên Cợ u quợ c Hà Quợ ng và Hợ i Nhi đợ ng Cợ u quợ c. Anh là ngợợ i trợ c tiợ p soợ n thợ o Đợ u lợ Đợ an và Hợ i Nhi đợ ng trình Bác cho ý kiợ n sợ a chợ a rợ i tợ chợ c in ngay trong hang Cợ c Bó, nợ i Bác Hợ đợ t cợ quan cợ a Đợ ng và Tợ ng bợ Viợ t Minh. "Máy in" là nhợ ng phiợ n đá, mợ t kiợ u in theo cách viợ t chợ ngợợ c bợ ng mợ c lên các phiợ n đá đợợ c mài nhợ n. Giợ y in là lợ i giợ y đợợ c làm bợ ng bợ t cây dó gợ i là giợ y dó sợ n xuợ t tợ i đợ a phợợ ng.

Anh Đợ c Thanh tuyên truyợ n, giác ngợ đợợ c mợ t sợ thanh niên trong vùng nhợ các anh Phợ c Hợ ng, Phợ c Quợ c, Bát Ngợ ... bợ i đợợ ng các đợ ng chí này trợ thành nhợ ng đợ an viên rợ i

giao nhiệm vụ cho các anh tìm các thiêu niên dũng cảm, tin cậy để chuyển vào Hội Nhi đồng Cứu quốc.

Vào giữa năm 1941, Bà M có nhiệm vụ chuyển vào Hội bí mật. Họ kín đáo kể cho nhau nghe về một "Ông già cách mạng" có tên là Thu Sơn. Đôi khi họ còn gọi ông với tên gọi rất thân mật như người trong họ tộc là "Ông Ké". Có Thu Sơn hay Ông Ké, Ông già cách mạng, chính là Bác Hồ kính yêu đang có mặt ở vùng này.

Nhiệm vụ của anh Đức Thanh giao cho, nhiệm vụ của anh Bát Ng nói chuyện với Nông Văn D, một thiêu niên hoạt bát, chịu khó và dũng cảm rất căm thù tội ác của giặc Pháp và bọn lính trên đất. D rất căm giận và tự nguyện theo giúp anh Bát Ng. D đoán là anh Bát Ng đang làm việc gì đó để đánh Tây, chúng bọn thực dân, phỉ t. Đôi lúc anh Bát Ng nhờ D đưa lá thư cho anh Phở C Qu, anh Phở C H ng... báo là phải đi ngay mặc dù đêm đã xuống. D chần chừ ngẫm nghĩ gì. Anh Bát Ng rất nghiêm ý và quyết tâm đưa D đến gặp anh Đức Thanh để nghe anh nói thêm về những điều mà anh nói, về "Ông già cách mạng", về Đoàn thanh niên.

*
* *

Và rồi, đúng một tháng sau, D đã chép lại báo Địch u Hội Nhi đồng Cứu quốc và trao cho bọn bọn thân thiết nhất cùng có nguy hiểm về gia đình họ. Họ là tất cả đã sẵn sàng. Hôm nay mình nghĩ mình con dao cày, thớt, dây, một mô hình. Họ thong thả, họ rủ nhau vào rừng đào củ, kiếm củi. Ai mà biết đi đâu? Anh cán bộ đã gặp D, đưa D đến một cửa hàng đồ đạc, anh đưa anh cái lán nhỏ để ăn và làm việc cách mạng khi cần, còn hàng ngày anh vẫn đi dân, sinh hoạt với dân, cuộc sống với các anh thanh niên. Hàng đồ đạc chính là anh cất giữ tài liệu và chuyển lại cho anh nào D đưa vào.

Chiếc lán nhỏ nép mình dưới tán cây rừng rậm rạp đây rồi, nó là cái chòi để giữ ngô khoai là nơi để anh chân của người đi săn thú, kiếm củi... khó mà nghĩ rừng đây là "Trở", là "Hội trở" mà anh Đức Thanh cùng các đồng chí của mình đã nhiệm vụ cùng nhau khai hội bàn về các công việc của đoàn thể. Còn cái hàng đồ đạc kia, anh trú ẩn của vô vàn chú dế là cái kho lưu giữ tài liệu, thông tin mà cái miệng của nó lúc nào cũng để che giấu các bí mật rừng rậm có lẽ chỉ có anh Thanh mới đi lại dè dặt không hề lo ngại rồi.

Bây giờ trăng đã lên cao, chung quanh tĩnh mịch lạ thường. Tháng năm rồi mà đêm vẫn còn sáng và se lạnh... D nhìn đến và chuyển cho anh Đức Thanh phong thư nhỏ dán kín của anh Bát Ng. Anh Đức Thanh gom một ít củi khô và đốt lên ngọn lửa, tất cả ngồi quanh. Trên chiếc hòm gỗ, anh đốt củi Địch u Hội Nhi đồng Cứu quốc và lá cờ đỏ sao vàng.

- Các em đã đưa Địch u, còn chỗ nào của anh?

Các bọn thay nhau hỏi, anh trả lời rành rọt cho từng câu hỏi. Trả lời xong, anh đốt củi Địch u rồi nói:

- Đây là lá cờ Tổ quốc. Màu đỏ tượng trưng cho sức mạnh chiến đấu, truyền thống của ông cha, ngôi sao vàng là ngôi sao dẫn đường cho chúng ta đấu tranh để giải phóng dân tộc, hạnh phúc, ấm no.

Hiện tại trước chúng ta chiến đấu để lấy lại quê hương, không gian khổ, không hy sinh, mọi người đều phải làm sao cho nước nhà được độc lập, tự do. Dân ta được ấm no, hạnh phúc...

Trước khi các hội viên tự mình đi thi trong lớp kết nạp, anh Đức Thanh dặn mọi người chọn cho mình một tên thật, tên cách mạng như một báo nguyên tắc bí mật.

Hôm nay là một việc mới, các bọn nhìn nhau lúng túng. Anh Đức Thanh hiểu ý bèn nói ngay:

- Thôi đừng c, anh sẽ giúp các em, chọn cho mỗi người một "bí danh" nhé, bí danh là tên bí mật đấy, nói thôi cho đỡ hiu. Bây giờ anh để nghĩ tìm bí danh cho các bạn gái trước.

- Nhà hai em ở gần suối, thôi thì hai em mỗi người lấy một tên suối, một tên hoa; Xuân là Thanh Thủy. Thanh Thủy là nước suối trong xanh; còn Nì là Thủy Tiên. Thủy Tiên hiu là hoa tiên bên suối.

Tất cả đều reo lên:

- Tên cách mạng hay thôi!

Anh Địch Thanh cùng cười rất vui, tiếp tục đặt bí danh cho các bạn trai. Hai bạn nữ ở cạnh Dũng, anh Thanh đặt cho Thành bí danh là Cao Sơn và Tinh bí danh là Thanh Minh.

Đến lượt Nông Văn Dũng, anh Địch Thanh suy nghĩ một lúc rồi nói: Dũng sẽ lấy tên nói lên một tình thân gan dạ, tính cách rắn chắc của em. Vậy tên em là Kim Địch. Kim Địch có thể hiu là một chú bé gang thép. Nào các bạn thấy có được không?

Bạn bạn nhỏ, trố Dũng, đều đồng thanh:

- Phải đấy, Dũng giỏi lắm, tên đó đúng với Dũng.

Anh Địch Thanh khời cho đồng loạt a cháy bùng lên, soi tiếp gương mặt trang nghiêm của mỗi người. Anh đồng ý, hai tay tiếp nâng cao lá cờ Tổ quốc. Lá cờ đỏ thắm càng thắm đỏ hơn lên trước ánh lửa. Năm bạn nhỏ đồng ý, tiếp người, tiếp người để còi thổi.

Đó là năm Hội viên Hội Nhi đồng Công quốc đầu tiên (sau này gọi là đội viên) của Địch ta, năm bông hoa tươi đẹp của Bác Hồ kính yêu và Đồng Công quốc sơn Việt Nam tiếp chăm lo ân cần, đội của Đoàn Thanh niên Công quốc do các anh Địch Thanh, Bát Ng, Phở Qu... điều hành hàng ngày.

Chỉ bao lâu sau, cả Nhà M, Hà Quảng và cả tỉnh Cao Bằng, sẽ lập đội viên lên đến hàng trăm. Những quy định Hội nghị Trung ương lần thứ 8 và các Nghị quyết của Ban Thường vụ Trung ương Đảng về những nhiệm vụ trọng yếu trong thời kỳ cách mạng mới đầy khó khăn, thách thức mà đích là giành lấy chính quyền về tay nhân dân trong đó có việc xây dựng, phát triển tiếp tục đội viên khai rừng khắp nơi ở huyện Vĩnh Thông (Vĩnh Phúc ngày nay) vào cuối năm 1941 đã xuất hiện nhiều công sự Hội nhi đồng. Riêng ở Nhà M năm đội viên đầu tiên hoạt động rất tích cực, anh Địch Thanh tiếp tục lập học văn hoá cho các bạn theo lối căn cứ của Bác Hồ. Ít lâu sau hiu các đội viên đầu tiên bị bắt, đều thu được lòng bài "Lịch sử nước ta" do Bác Hồ soạn bằng văn viết giấy dó đỏ nh, đẹp khời đầy lòng yêu nước nồng nàn của nhân dân ta trước hết là của thanh thiếu niên.

"... Quốc Tổ là trời có tài,

Mỗi người sáu tuấn ra oai trấn,

Mỹ là đánh thắng quân Nguyên,

Địch phong làm tướng quân quy bình hung.

Thật là một đồng anh hùng,

Trở con Nam Việt nên cùng noi theo.

Một chiều thu tháng 8, Kim Địch và đi đến a bắc th sang bên Pài C và thấy anh Ng M đã đội d i chân củu thang nhà sàn. Anh ghé sát vào tai Kim Địch:

- Có một ông già cho gọi em lên đây.

- Anh có biết ai không?

Anh Ng M ra hiu và nói:

- Bí mật, không hiu, không nói được.

Kim Địch hỏi tiếp theo anh Ng M leo lên người để r m r p sau bạn. Đến trước của hàng N c én, anh đến Kim Địch chờ đó. Lát sau Kim Địch thấy anh Địch Thanh tiếp, anh đến Kim Địch vào một lúc tiếp... Bạn Kim Địch thấy một "Ông Ké" đang ung dung ngồi trên tiếp đá

xem sách. Trên khuôn mặt gầy, đôi mắt sáng lên trông thấy. Vn đang còn lúng túng vòng tay trước ngực chào, Kim Đng đã nghe "Ông Ké" hỏi:

- Cháu là Kim Đng, thi u nhi c u qu c đây phải không?

Kim Đng khẽ đáp "Vâng". Ông Ké v tay Kim Đng l i ng i bên r i h i:

- Đ c ch đ c ch a cháu?

- Th a đ c r i .

Ông Ké b o Kim Đng k chuy n ho t đ ng c a Đ i cho ông nghe r i có l i khen làm cho Kim Đng b o d n h n lên. Ông d n ph i ch m h c, bi t đ c ch nh ng còn ph i bi t làm toán. Ông còn d n h c cũng ph i gi bí m t vì Tây và cai T ng bi t nó b t ngay, nó nghi cách m ng t ch c d y h c, chúng mu n dân mình ngu d t đ áp b c, cai tr m i.

Khi m t tr i đã l n, Kim Đng th y m t ng i l xu t hi n v i chi c tay n i. Ng i đó d n ra m t "mâm c m". C m gói trong lá chuối khô và m t cái h p s t đ ng th c ăn, đó là th t rang m n v i ít t cay. Ông Ké xoa đ u Kim Đng b o cách m ng thành công thì đi h c ti p m i tr thành cán b nh các anh này, này. Ông ch vào anh Đ c Thanh, anh Ng M n và ng i m i mang c m đ n.

S m t i, anh Đ c Thanh d n Kim Đng:

- Bây gi chúng ta chu n b đ a đ ng cho "Ông già cách m ng". Lúc này Kim Đng m i th y bàng hoàng vì r ng nãy gi mình đã đ c b n "Ông già cách m ng" mà lâu nay đã nghe th y...

Anh Đ c Thanh giao cho anh Ng M n cái súng ng n, chi c đèn pin và b o Kim Đng cùng anh Ng M n d n đ ng. Hai ng i ph i đi cách nhau m i b c. Lúc nào anh Ng M n b m đèn ra đ ng sau, t c thì Kim Đng ph i quay l i nhanh chóng báo cho anh bi t... Đi sau cùng là ng i mang c m đ n lúc chi u.

T t c im l ng lên đ ng. Kim Đng len l i bám theo anh Ng M n, căng m t trong đêm đen đ khi có đ ng nhìn đ c ánh đèn c a anh Ng M n.

Chuy n đ a đ ng cho "Ông già cách m ng" yên n hoàn toàn. Sau này, anh Đ c Thanh nói v i Kim Đng:

- Chúng ta đã hoàn thành m t nhi m v quan tr ng.

- Kim Đng sung s ng nhìn anh và th t lên:

- Em mong đ c g p "Ông già cách m ng" l n n a.

Nh ng, ng i anh hùng nh tu i, ng i đ i viên thu c l p đ u tiên y ch ng bao gi đ c g p ông n a. Anh đã hy sinh anh dũng đ hoàn thành m t nhi m v quan tr ng khác. "Anh Kim Đng i! Khi anh qua đ i, g ng anh sáng ng i!".

T 5 đ i viên đ u tiên năm 1941, đ n th i gian tr c Cách m ng Tháng Tám, t ch c Đ i đã đ c xây đ ng nh ng trung tâm chính tr , kinh t l n trong c n c.

T i Hà N i, vào kho ng tháng 8 năm 1943, đ c nh h ng c a phong trào yêu n c trong các tr ng h c, m t t ch c thi u niên yêu n c Tr n H ng Đ o đ c thành l p (trên đ a bàn qu n Ba Đình hi n nay). Đ i g m h n 10 đ i viên do anh Tô An làm đ i tr ng. Đ i Tr n H ng Đ o đã t ch c nhi u ho t đ ng nh r i truy n đ n t cáo t i ác c a th c dân Pháp, kêu g i đ ng bào đ ng lên đ u tranh, treo c đ gây thanh th cho cách m ng...

Vào mùa xuân năm 1944, Ban Vi t Minh xã Hoàng Đng, huy n Duy Tiên, t nh Hà Nam t ch c ra Đ i Thi u nhi C u qu c bí m t Ng c Đng. Hình th c bên ngoài là các đ i đá bóng, đá c u, đ i ca hát... nh ng bên trong là ho t đ ng cách m ng, tuyên truy n, c đ ng cho Vi t Minh. Anh Phong Nhã, đoàn viên thanh niên c u qu c đ c giao nhi m v ph trách Đ i. Lãnh đ o Vi t Minh c p trên lúc này là các đ ng chí Ph m Văn Hoan, Tr n Quy t...

Đ n tháng 4 năm 1945, khi phong trào c u qu c do m t tr n Vi t Minh thành ph lnh

đợ o phát triợ n mợ nh, nhiợ u cợ sợ cợ a Đợ n Thanh niên Cợ u quợ c Hoàng Diợ u (tợ c Hà Nợ i) ra đợ i cũng nhợ sợ phát triợ n cợ a các đợ n thợ Công Hợ i, Hợ i Phợ n... anh Tô An đợ c trao nhiợ m vợ phợ trách Đợ i Thiợ u nhiợ Cợ u quợ c Nguyợ n Thái Hợ c. Trong Ban phợ trách Đợ i Nguyợ n Thái Hợ c còn có các anh Huy Du, Quân Sợ , Đợ Anh Dũng, Đợ Mợ nh Thợ ng, Phong Nhợ (lúc này anh Phong Nhợ đã lên Hà Nợ i hoợ t đợ ng). Đợ i Thiợ u nhiợ Cợ u quợ c Nguyợ n Thái Hợ c hoợ t đợ ng rợ t mợ nh, ngoài viợ c tuyên truyợ n cách mợ ng còn giúp lợ c lợ ng du kích nợ i thành, giúp Đợ i danh đợ phát hiợ n bợ n tợ ngợ y gian ác, bợ n mợ t thám... đợ cợ nh cáo, răn đe nhợ m hợ n chợ nhợ ng hoợ t đợ ng phá hoợ i cách mợ ng cợ a chúng.

*
* *
*

Đợ i ngợ n cợ cợ a Đợ ng, phong trào cách mợ ng trong cợ nợ c ngày càng phát triợ n mợ nh mợ , rợ ng khợ p. Đợ n cuợ i năm 1944, đợ chuợ n bợ xây đợ ng quân đợ i cách mợ ng cợ a nợ c ta, Bác Hợ đã chợ thợ thành lợ p Đợ i Viợ t Nam tuyên truyợ n giợ i phợng quân và giao cho đợ ng chí Văn, tợ c Đợ i tợ ng Võ Nguyên Giáp phợ trách. Ngày 22-12-1944, Đợ i Viợ t Nam tuyên truyợ n giợ i phợng quân chính thợ c thành lợ p ợ Cao Bợ ng. Trong sợ 34 chiợ n sĩ trợ tuợ i ợ y có các anh mợ i qua tuợ i thiợ u niên nhợ anh Liên, anh Thợ Hợ u... Sau ngày thành lợ p, Đợ i Viợ t Nam tuyên truyợ n giợ i phợng quân đã lợ p chiợ n công tiêu diợ t hai đợ n đợ ch là Phai Khợ t và Nà Ngợ n.

Trong chiợ n công đợ u này có sợ gợp phợ n tích cợ c cợ a mợ t đợ i viên thiợ u niên đó là Bé Hợ ng làm nhiợ m vợ trinh sát.

Đợ n Phai Khợ t nợ m chệnh chợ ch phía Tây cách nhà Hợ ng non nợ a cây sợ . Sáng nào, chiợ u nào, nhìn lên, Hợ ng cũng thợ y lính xợ p hàng trợ c sân. Tên đợ n trợ ng cợ m roi gõ lên lợ ng, lên đợ u tợ ng ngợ i, rợ i hô giợ t mợ t tiợ ng; tợ t cợ lính đợ ng im phăng phợ c; xong, bợ ng súng chào, rợ i giợ i tán.

Thợ ng quan Tây ác hiợ m có tiợ ng. Giợ a ban ngày, nó ra chợ , đi nông nghênh, xem có chợ nào đợ p, bợ t ngay vợ đợ n... Nó vào nhà ai thì y nhợ là có tai vợ đợ n đó; ít nhợ t cũng mợ t vợ i nó đợ u nợ p, con gà.

Hợ ng ghét cay ghét đợ ng thợ ng đợ n, nhợ ng mợ i lợ n gợ p nó, vợ n thợ y sợ . Hai tên cai, mợ t tên mợ t mạy nhợ cú mèo, hai con mợ t xanh lợ o, đi đâu cũng nhìn soi mói. Mợ t tên mợ t thuợ ng dài nhợ mợ t ngợ a, chợ a có mợ t đám cúng, giợ nào ợ trong làng mà vợ ng hợ n...

Đợ n Phai Khợ t có tợ bao giợ Hợ ng không biợ t, chợ nhợ là lúc Hợ ng biợ t chợ y ra khợ i hàng giợ u trợ c nhà, đã thợ y nó lù lù trợ c mợ t. Tợ đó, mợ i lúc Hợ ng khóc vờ mợ , mợ do :

- Nín đi, thợ ng tây đợ n xuợ ng nó bợ n chợ t!

Hợ ng lợ n lên, bợ t đợ u biợ t đợ c nhiợ u chuyợ n thì cũng biợ t thêm tợ i ác cợ a cái đợ n Tây.

Năm Hợ ng mợ i ba tuợ i, anh Đợ o, anh cợ a Hợ ng bợ bợ t lên đợ n. Mợ lo quá, phát ợ m. Hợ ng nghe loáng thoáng là anh Đợ o bợ bợ t vì chúng nghi anh Đợ o vào Hợ i cợ u quợ c. Hợ ng hợ i mợ mãi "Cợ u quợ c" là gì, mợ không nói. Sau lúc anh Đợ o đợ c thợ vợ , mợ mợ i bợ o:

- Thợ ng Đợ o nó vào Hợ i Cợ u quợ c đợ cùng vợ i anh em bợ t hợ t bợ n đợ n đợ cho dân khợ i khợ .

ít lâu sau anh Đợ o giợ i thiợ u Hợ ng vào Hợ i Nhi đợ ng Cợ u quợ c và đợ a Hợ ng gợ p mợ t anh giợ i phợng quân.

Anh giợ i phợng quân đợ n dò tợ mợ , giao nhiợ m vợ xong xuôi, rợ i ôm Hợ ng vào lòng.

Anh cợ m lợ y tay Hợ ng:

- Bao giợ không còn đợ n Phai Khợ t nợ a, anh sợ vợ nhà Hợ ng chợ i. Hợ ng sợ đợ c gợ p rợ t nhiợ u anh bợ đợ i.

Tợ hôm ợ y, ngày nào Hợ ng cũng đi lên đợ n bán bánh hai ba lợ n.

Đợ n Phai Khợ t đợ i vợ i Hợ ng không còn xa lợ gì nợ a. Bậy giợ thì Hợ ng có thợ làm nhiợ m

và cà anh giàng i phóng quân giao cho ràng i. Bà n đàng n đã tin Hàng ng. Qua con mọt cà a chúng, Hàng ng chàng là mọt đàng a tràng con bán bánh nghèo đói, ngàng c ngàng ch, không biàng t gì.

Hôm đó, mọt loàng t súng nàng ran trên đàng n Khai Phàng t, tin truyàng n và bàng đàng i ta đã chỉàng m xong đàng n.

Bà con tàng p hàng p, hoan hô bàng đàng i giàng i phóng quân. Đàng ng bào hân hoan đàng ng nghe đàng ng chí chàng huy nói chuyàng n. Đàng ng chí giàng i thích chính sách càng a Mọt tràng n Viàng t Minh, hô hào đàng ng bào đoàn kàng t càng u nàng c...

Màng Hàng ng càng m đàng ng, sung sàng sàng ng nhìn con. Hàng ng gàng i to:

- Màng i! Anh giàng i phóng quân càng a con đây này!

Anh bàng đàng i tung mũ lên tràng i hoan hô bà con quanh vùng đàng n màng ng chỉàng n thàng ng và i bàng đàng i. Bàng ng nhàng sàng c nhàng ra đàng u gì, Hàng ng kéo tay anh giàng i phóng quân chàng y và phàng đàng ng chí chàng huy:

- Anh cho em đi theo bàng đàng i! Anh hàng a ràng i mà!

Anh giàng i phóng quân gàng t đàng u, kéo Hàng ng cùng chàng y tàng i.

- Phàng i báo cáo và i đàng ng chí Văn đã.

Hàng ng không rõ đàng ng chí Văn là ai nhàng ng không dám hàng i.

Anh giàng i phóng quân đàng ng nghiêm báo cáo:

- Thàng a đàng ng chí! Bé Hàng ng đây là ngàng i đã giúp đàng chúng ta ràng t đàng c làng c trong viàng c đàng u tra đàng n này, nhàng đã báo cáo và i đàng ng chí tràng c đây... Nay bé Hàng ng có nguyàng n và ng xin đi theo bàng đàng i! Xin báo cáo đàng đàng ng chí xét...

Lúc anh bàng đàng i báo cáo, Hàng ng đàng ng càng nhàng anh và nhìn không chàng p mọt đàng ng chí Văn. Đàng ng chí Văn màng c áo tây, quàng n bó phàng ng gàng n, đàng i mũ phàng t và đeo súng làng c. Khác và i đàng u lo làng ng càng a Hàng ng, đàng ng chí Văn nhìn Hàng ng bàng ng càng p mọt hiàng n tàng âu yàng m. Ràng i đàng ng chí đàng n bên Hàng ng, đàng t hai bàn tay lên hai vai bé nhàng càng a Hàng ng:

- Em ràng t đáng khen! Ban chàng huy đã đàng ng ý nhàng n em vào đàng n và i.

Đàng ng chí Văn ra làng nhàng cho bàng đàng i rút đi, sau khi đã bàng trí kàng hoàng ch khai báo kàng càng cho nhân dân.

Gàng n đàng n ngày Cách màng ng Tháng Tám bùng nàng, Đàng i Thiàng u nhi Nguyàng n Thái Hàng c phát triàng n càng sàng ra nhiàng u đàng a bàn trong thành phàng Hà Nàng i. Cùng và i Đàng i Nguyàng n Thái Hàng c đã hình thành thêm nhiàng u Đàng i Thiàng u nhiàng Càng u quàng c khác nhàng Đàng i Hoàng Văn Thàng, Đàng i Mai Hàng c Đàng ... Ngày 19-8-1945, thiàng u nhiàng Càng u quàng c Hà Nàng i đã cùng cha anh góp phàng n tham gia chỉàng m các công sàng, trong đó có tràng i Bàng o an bình.

Ngày 2-9-1945 đã cùng nhân dân Thàng đô đàng mít tinh lách sàng, nghe Bác Hàng đàng c Tuyên ngôn đàng c làng p. Tháng 11 -1945 nhiàng u đàng i viên đã đàng c vào thăm Bác Hàng tàng i Bàng c Bàng phàng, đàng c Bác tàng ng hai câu thàng:

"Bác khuyên các bàng n nhiàng đàng ng.

Sao cho xàng ng mọt con ràng ng cháu tiên"

Năm 1945, tình hình trong nàng c và trên thàng giàng i chuyàng n biàng n hàng t sàng c nhanh chóng. Hàng ng quân Liên Xô đàng i thàng ng quân phát xít Đàng c và tiàng n thàng ng đàng n Béclin và chàng trong thàng i gian ngàng n sau đã tiêu diàng t toàn bàng đàng i quân Quan Đàng c càng a phát xít Nhàng t.

Tràng c tình hình khàng n càng p đó, tàng ngày 13 đàng n ngày 15 - 8 -1945, Hàng i nghàng toàn quàng c càng a Đàng ng hàng p Tàng Tràng (Tuyên Quang). Hàng i nghàng nhàng n đàng nhàng: "Càng hàng i ràng t tàng giành quyàng n đàng c làng p cho ta đã tàng i" và quyàng t đàng nhàng phát đàng ng toàn dân vùng lên Tàng ng khàng i nghàng giành chính quyàng n và tay nhân dân tràng c khi quân Đàng ng mình tiàng n vào Đàng Dàng ng giàng i giáp quân đàng i Nhàng t.

Tàng p sau Hàng i nghàng toàn quàng c càng a Đàng ng, Đàng i hàng i Quàng c dân cũng hàng p tàng i Tàng Tràng vào ngày 16-8-1945 thông qua 10 chính sách làng n càng a Viàng t Minh, thông qua làng nhàng Tàng ng khàng i nghàng và

bợ u ra ợ y ban Dân tợ c giợ i phóng Trung ợ ợ ng tợ c Chính phợ lâm thợ i do Bác Hợ kính yêu làm Chợ tợ ch. Đợ ng chí Vũ Oanh (sau này trợ thành ợ y viên Bợ Chính trợ Trung ợ ợ ng Đợ ng) và anh Vũ Quang (sau này trợ thành Bí thợ thợ nhợ t Trung ợ ợ ng Đoàn và ợ y viên Ban Chợ p hành Trung ợ ợ ng Đợ ng) đợ i đợ n cho thanh niên ta đợ Đợ i hợ i Quợ c dân Tân Trào.

Chiợ u ngày 16-8-1945, đoàn đợ i biợ u nhân dân Tân Trào đem gợ o, bò, gà... đợ n mợ ng Đợ i hợ i. Đợ ng bào bợ đợ quợ c, phong kiợ n bóc lợ t đợ n tợ n xợ ợ ng tợ y nên ai nợ y đợ u tiợ u tợ y, rách rợ i. Đáng thợ ợ ng nhợ t là các em thiợ u nhi đợ đi theo đoàn. Tợ t cợ đợ u gợ y gợ, vàng vợ t. Nhợ lợ i hợ i còn ợ Pác Bó, Bác thợ ợ ng đợ n nhà đợ ng chí Dợ ợ ng Đợ i Lâm. Nhà có nhiợ u cháu nhợ bợ chợ c lợ, tanh tợ i mà không có thuợ c chợ y chợ a. Bác đợ n nợ c ợ m, rợ a sợ ch chợ lợ rợ i lợ y tro bợ p nóng gợ i lợ p lên đợ u cho các cháu. Đợ c rợ a sợ ch và làm theo cách đợ, ít lâu sau các cháu đợ u khợ i. Dân bợ n gợ i "Ông Ké" là thợ y thuợ c. Bác Hợ chợ a bợ nh cho các cháu bợ ng cợ tợ m lòng thợ ợ ng yêu và luôn mong cho các cháu khợ e mợ nh, khôn lợ n. Tợ i Đợ i hợ i Tân Trào hôm ợ y, Bác đợ n gợ n các cháu đợ cùng vợ i đoàn đợ i biợ u nhân dân, chợ vào chúng và nói vợ i các đợ i biợ u Đợ i hợ i "Nhiợ m vợ cợ a chúng ta là phợ i làm sao cho các em bé có cợ m no, có áo ợ m, đợ c đợ hợ c, không lam lũ mãi thợ này". Chúng tôi đợ u cợ m đợ ng. Câu nói ợ y vợ sau này Bác thợ ợ ng nhợ c nhợ luôn.

Mợ nh lợ nh khợ i nghĩa đợ c truyợ n đợ Tân Trào. Đợ ng Cợ ng sợ n Đông Dợ ợ ng và Chợ tợ ch Hợ Chí Minh đã ra lợ i hiợ u triợ u đợ ng bào và chiợ n sợ cợ nợ c nợ i đợ y giành chính quyợ n. Chợ tợ ch Hợ Chí Minh kêu gợ i: "Giợ quyợ t đợ nh cho vợ n mợ nh dân tợ c đã đợ n. Toàn quợ c đợ ng bào hãy đợ ng đợ y, đem sợ c ta mà tợ giợ i phóng cho ta".

Hợ n hai mợ i triợ u đợ ng bào cợ nợ c ta đã đợ ng lên tiợ n hành cuợ c Tợ ng khợ i nghĩa long trợ i lợ đợ t giợ i phóng toàn bợ đợ t nợ c, giành chính quyợ n vợ tay nhân dân.

Hàng triợ u thiợ u niên, nhi đợ ng tợ Bợ c đợ n Nam cùng cha anh rợ m rợ xuợ ng đợ ợ ng giợ ợ ng cao cợ đợ sao vàng, khua vang tiợ ng trợ ng, cợ t lên nhợ ng bài ca cách mợ ng hào hùng, phợ n khợ i chào đón cuợ c Cách mợ ng Tháng Tám vĩ đợ i thành công.

Ngày 2-9-1945, tợ i Quợ ng trợ ợ ng Ba Đình (Hà Nợ i) trợ c cuợ c mít tinh cợ a mợ t biợ n ngợ i, Chợ tợ ch Hợ Chí Minh thay mợ t Chính phợ lâm thợ i đợ c bợ n Tuyên ngôn đợ c lợ p lợ ch sợ, tuyên bợ trợ c nhân dân Viợ t Nam và nhân dân thợ giợ i: Nợ c Viợ t Nam Dân chợ Cợ ng hoà ra đợ i.

Sau khi giành đợ c đợ c lợ p, biợ t bao khó khăn, thách thợ c hợ t sợ c to lợ n đợ t ra cho nhân dân và Chính phợ ta. ợ miợ n Nam, ngày 23-9, thợ c dân Pháp nợ súng đánh chiợ m Sài Gòn nhợ m thợ c hiợ n âm mợ u xâm lợ c và cai trợ nợ c ta mợ t lợ n nợ a. ợ miợ n Bợ c và miợ n Trung, nợ n đợi khợ ng khiợ p đã làm cho hợ n 2 triợ u đợ ng bào trong đó gợ m mợ y chợ c vợ n thiợ u niên, nhi đợ ng (chợ yợ u là ợ Bợ c Bợ và Bợ c Trung Bợ) bợ chợ t đợi mợ t cách thợ m thợ ợ ng. 50% ruợ ng đợ t ợ đợ ng bợ ng Bợ c Bợ phợ i bợ hoang, sợ n xuợ t công nghiợ p đình đợ n, tài chính khánh kiợ t, kho bợ c trợ ng rợ ng, thuợ c men, hàng hoá và cợ vũ khí cho quân đợ i... tợ t thợ y đợ u vô cùng thiợ u thợ n, 95% nhân dân mù chợ do chợ đợ cai trợ khợ c nghiợ t cợ a đợ quợ c, phong kiợ n đợ lợ i.

Trợ c tình hình đợ, ngày 3-9-1945, Bác Hợ triợ u tợ p phiên hợ p đợ u tiên cợ a Chính phợ và nêu lên 6 viợ c cợ p bách phợ i làm ngay. Bác kêu gợ i toàn dân hãy ra sợ c "Chợ ng giợ c ngoợ i xâm, chợ ng giợ c đợi và chợ ng giợ c đợ t", trong tình hình vợ n mợ nh Tợ quợ c nhợ "nghìn cân treo trên sợ i tóc".

Mợ c dù bợ n rợ n trăm công nghìn viợ c lợ n lao cợ a đợ t nợ c, cợ a nhân dân, đợ i nợ i và đợ i ngoợ i... nhợ ng Đợ ng và Bác Hợ luôn dành cho thiợ u nhi sợ quan tâm đợ c biợ t. Nhân ngày khai trợ ợ ng đợ u tiên đợ i chợ đợ Dân chợ Cợ ng hoà, Bác đã gợ i bợ c thợ tâm huyợ t cho các cháu hợ c sinh trong cợ nợ c. Mợ đợ u bợ c thợ Bác viợ t: "Ngày hôm nay là ngày khai trợ ợ ng đợ u tiên ợ nợ c Viợ t Nam Dân chợ Cợ ng hoà. Bác đã tợ ợ ng tợ ợ ng thợ y trợ c mợ t Bác tợ t cợ cợ nh nhợ n

nhỏ, từng bước ngày mở rộng khắp nơi... Các cháu được học may quần áo là những sinh viên bắt đầu học nghề. Vậy các cháu nghĩ sao? Các cháu phải làm thế nào để bù đắp công lao to lớn của những người đã không tiếc thân và tiền của để giành lấy nền độc lập cho nước nhà". Với tình cảm của người bác, người ông, Bác Hồ ân cần dặn: "Các cháu hãy nghe lời Bác, lời của mẹ và người lớn lúc nào cũng ân cần mong mỏi cho các cháu được giỏi giang... Non sông Việt Nam có trở nên tươi sáng hay không, dân tộc Việt Nam có được vẻ vang sánh vai các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần rất lớn của công lao của các cháu". Và Bác khuyên: "Ngoài giờ học phải rèn luyện các cháu nên tham gia vào Hội Nhi đồng Cứu quốc để tập luyện cho quen với đời sống chiến sĩ và để giúp đỡ một vài việc như hàng trong cuộc sống đời thường". Bác thấy Bác Hồ đã được thiêu nhi cứu nước học tập và tích cực tuyên truyền, phổ biến rộng rãi. Hàng vạn bác thấy các cháu từ Cà Mau, Đồng Tháp Mười đến Lạng Sơn, Bắc Cạn... kính gọi lên "Già Hồ" hầu tuân theo lời Bác dạy.

Tết Trung thu năm 1945 là Tết Trung thu phần khỉ, từng bước nhợt nhạt thiêu nhi cứu ta trong không khí độc lập, tự do. Nhớ đến các cháu, Bác Hồ lại viết thư cho các cháu: "Hôm nay Tết Trung thu là của các cháu, mà cũng là một cuộc biểu tình của các cháu để tỏ lòng yêu nước và để ủng hộ nền độc lập... Các cháu phải thể hiện yêu nước ta. Mong các cháu mai sau lớn lên thành những người dân xứng đáng với nền độc lập, tự do.

Bà má các cháu đã sắm cho các cháu nào đèn, nào trăng, nào hoa và nhiếu đồ chơi khác, các cháu vui vẻ nhé!

Cái bánh trăng tròn, gió mát, hương thơm, trái xanh của trung thu lại làm cho các cháu vui cười, hồn nhiên. Các cháu vui cười, hồn nhiên, Bác Hồ cũng vui cười, hồn nhiên với các cháu".

Thức hiên cho thấy Bác Hồ, năm nay các cấp Đảng, chính quyền và Đoàn thanh niên trong nước, kể cả nhiếu đoàn thể và pháp luật Nam Bộ đã tích cực mở rộng đêm rằm vui vẻ, rôm rả nhiếu cho thiêu nhi. Hà Nội, tiếng trống chèo vang lên khắp nơi quanh hồ Hoàn Kiếm, trước Phố Chèo, tại trụ sở viên (Cung thiêu nhi ngày nay)... Đài phát thanh "Tiếng nói Việt Nam" truyền đi nhiếu lời trên làn sóng thanh gọi thiêu nhi của Bác Hồ.

Để giúp các cháu thiêu nhi, nhi để thiêu nhi xây dựng Địch, Bác Hồ đã cho gọi anh Phong Nhã là người phụ trách thiêu nhi của Hà Nội đến gặp Nguyễn. Bác hỏi: - Các cháu thiêu nhi Hà Nội họ để thiêu nhi thế nào?

- Đồ chơi, chúng con đang tích cực các cháu lại, học để các cháu vui chơi, ca hát, tập thể dục, tập quân sự...

- Như thế là tốt. Thế các chú đã lo cho các cháu học tập như thế nào?

Anh lúng túng, của bắt phải báo cáo thế nào. Bác nói ngay:

- Các chú cần chăm lo cho các cháu học tập, cho các cháu đi tuôn hành nhiếu và a bên ngoài và bố mẹ bôn.

Anh Phong Nhã hầu hầu Bác sự tích của thiêu nhi Bác căn dặn. Bác thấy bôn lòng rờn hỉ tiếp:

- Thế các chú đã tích cực cho các cháu bán báo, đánh giày, đánh mũ vào Địch của?

- Đồ chơi, gần đây chúng con có ý để thiêu nhi trẻ em mới hai nhi là Đồ chơi Anh để thiêu nhi và Bộ Anh để thiêu nhi. Nghe vậy, Bác nói:

- Tích cực Địch nhi đó là cần thiêu nhi, song của của bách bôn nhi thiêu nhi cho trẻ em bán báo, đánh giày, đánh mũ, các cháu này đang sống tập thể, cần để thiêu nhi...

Thức hiên lại cho bố của Bác, ít lâu sau Địch Thiêu nhi bán báo Hoàng Văn Thu hút thêm nhiếu em nghèo khổ, lang thang, bán báo, đánh giày, mũ, bán quà vật để sinh nhai và giúp đỡ gia đình để thiêu nhi làm nhiếu việc theo dõi để thiêu nhi, bố của cách mông, làm liên lạc. Sau này chính để thiêu nhi bán báo đó là nòng cốt của để thiêu nhi giao thông liên lạc để thiêu nhi mang tên Hoàng

Cợ ng cợ a Thợ đợ ta.

Tháng 11 năm 1945, sau khi tợ p đợn đợ i biợ u thanh niên cợ u quợ c tợ Nam Bợ ra Hà Nợ i do đợ ng chí Huợ nh Tợ n Phát đợ n đợ u, Bác Hợ y nhiợ m cho đợ ng chí Phợ m Văn Đợ ng thay mợ t Đợ ng và Tợ ng bợ Viợ t Minh giao nhiợ m vợ cợ thợ đợ xây đợ ng, cợ ng cợ , phát triợ n tợ chợ c Đợn, Đợ i đợ tham gia công cuợ c kháng chiợ n, kiợ n quợ c.

Thợ c hiợ n lợ i kêu gợ i chợ ng giợ c ngoợ i xâm cợ a Chợ tợ ch Hợ Chí Minh và Chính phợ Viợ t Nam Dân chợ Cợ ng hoà, thanh thiợ u niên Sài Gòn, Chợ Lợ n và cợ Nam Bợ không sợ hy sinh xợợ ng máu đợ nhợ t tợ đợ ng lên anh đợ ng bợ c vạo cuợ c kháng chiợ n lâu dài, gian khợ .

Đêm 23-9-1945, mợ t đợ n vợ thanh niên cợ m tợ Sài Gòn trong đó có mợ t sợ thiợ u niên gan đợ làm nhiợ m vợ liên lợ c đợ bợ o vợ các đợ ng chí cán bợ cợ a Trung ợợ ng Đợ ng, Xợ y và y ban rút ra khợ i thành phợ an toàn đợ tợ p tợ c chợ đợ o cuợ c kháng chiợ n.

Tợ m gợợ ng Lê Văn Tám tợ m xợ ng vào ngoợ i làm cây đuợ c sợ ng đợ t cháy kho xợ ng giợ c đợ c các cợ quan thông tin cợ a ta phợ biợ n rợ ng rợ i gây xúc đợ ng lợ n và cợ vũ mợ nh mợ tinh thợ n chiợ n đợ u cợ a nhân dân, nhợ t là thanh thiợ u niên Sài Gòn, Chợ Lợ n cũng nhợ Nam Bợ trong phong trào yêu nợợ c chợ ng giợ c ngoợ i xâm. Nhợ ng tin tợ c vợ các trợ n đánh ợ Tân Đợ nh (ngày 24-9-1945) diợ t trên 100 tên đợ ch; trợ n tợ n công bợ t ngợ trợ i lính Pháp trên đợợ ng Divuê (Hùng Vợợ ng ngày nay); trợ n đợ t kích phá Khám lợ n Sài Gòn giợ i phóng tù chính trợ cợ n lợ i; trợ n đợ t nhợ p nhà tên Đợ linhông diợ t nhiợ u sĩ quan giợ c... gây nên thanh thợ lợ n cho quân dân ta. Đợ c biợ t trợ n phợ c kích tợ i cợ u chợ Y cợ a Đợ i Thanh niên xung phong cợ m tợ do hai anh em Đợn Tiợ n và Đợn Dợ ng chợ huy ngày 30-9-1945 diợ t 2 xe vợ n tợ i chợ đợ y lính Pháp làm cho đợ ng bào Sài Gòn, Chợ Lợ n và nhân dân cợ nợợ c thêm nợ c lòng, làm cho kợ thù thêm nao núng tinh thợ n.

Sách "Miợ n Nam giợ vợ ng thành đợ ng" cợ a tác giợ Trợ n Văn Giàu kợ lợ i câu chuyợ n: Tợ i đợ u đợợ ng Galiêni mợ t tợ du kích đánh lợ u đợ n diợ t 10 tên đợ ch, ta có 2 chiợ n sĩ hy sinh. Mợ t thiợ u niên đợ rợ i truyợ n đợ n kêu gợ i lính đợ ch nợ i lên phợ n đợ i chợ ng may bợ bợ t. Viên sĩ quan Anh hợ i:

- Màỵ không sợ chợ t à?
- Thiợ u niên đó trợ lợ i:
- Ngợợ i sung sợợ ng là đợợ c chợ t cho Tợ quợ c.

Suy nghĩ mợ t lúc, cợ m phợ c tinh thợ n yêu nợợ c nợ ng nòn cợ a em, viên sĩ quan Anh lợ n ra lợ nh thợ em.

ợ Biên Hoà, đợợ c sợ giúp đợ cợ a các anh thanh niên cợ m tợ , mợ t nhóm thiợ u niên gợ m gợ n 30 ngợợ i cùng nhau tợ p hợ p thành lợ p Đợ i Thiợ u niên xung phong cợ m tợ Biên Hoà. Các đợ i viên tợ chợ c các nhóm nhợ làm công tác liên lợ c, trinh sát, giúp đợ du kích trợ gian, diợ t ngợ y.

Hợợ ng vợ Nam Bợ kháng chiợ n, cợ miợ n Bợ c và miợ n Trung tợ chợ c rợ m rợ nhợ ng "Ngày Nam Bợ ", "Vợ khí cho Nam Bợ ...". Phong trào "Nam tiợ n" đợ sát cánh cùng tuợ i trợ và nhân dân Nam Bợ đánh giợ c sợi nợ i khợ p nợ i. Tợ nh nào, thành phợ nào cũng thành lợ p các đợ n vợ "Nam tiợ n". Tợ i Hà Nợ i, tợ m gợợ ng ngoợ i thiợ u niên đợ ng cợ m trợ n trong toa chợ than cợ a đợn tàu "Nam tiợ n" đợ cùng các anh Vợ quợ c quân tham gia giợ t giợ c đợ hy sinh oanh liợ t vợ i chiợ c bát sợ t luôn đeo bên mình đợ đợ c truyợ n đợ khợ p các đợ n vợ và nhanh chóng đợ n vợ i tuợ i trợ và đợ ng bào Thợ đợ. Đợ ng đợ i gợ i ngợợ i chiợ n sĩ thiợ u niên y là "Chiợ n sĩ Bát Sợ t". Sau này, trong cuợ c kháng chiợ n chợ ng Pháp, thiợ u niên Hà Nợ i đợ lợ p Đợ i thiợ u niên tình báo chiợ n đợ u trong lòng đợ ch vợ i tên gợ i "Đợ i Bát Sợ t" đợ noi gợợ ng anh.

Trên mợ t trợ n "Chợ ng giợ c đợ i", thợ c hiợ n lợ i kêu gợ i cợ a Bác Hợ kính yêu: "Tợ ng gia sợ n xuợ t! Tợ ng gia sợ n xuợ t ngay, tợ ng gia sợ n xuợ t nợ a; đó là khợ u hiợ u cợ a chúng ta ngày

nay. Đó là cách thiợ t thợ c cợ a chúng ta đợ giợ vợ ng quyợ n tợ do, đợ c lợ p", thanh thiợ u niên cợ nợ c ra sợ c khai hoang vợ đợ t, tợ n đợ ng mợ i diợ n tích đợ trợ ng các loợ i cây lợợ ng thợ c ngợ n ngày. Hợ c sinh các trợợ ng, kợ c tợ u hợ c lợ p các đợ i "Tợng gia tợ túc", "Tợng gia và tợ t kiợ m", "Đợ i trợ ng khoai", "Đợ i trợ ng sợ n"... cợ sau giợ hợ c là tợ n thợ ng đợ n mợ nh đợ t tợng gia. Đi đôi vợ i viợ c sợ n xuợ t cây lợợ ng thợ c ngợ n ngày là phong trào chăm sóc đàn gia cợ m cợ a thiợ u nhi khợ p các tợ nh miợ n Bợ c. Thiợ u niên tích cợ c tham gia cuợ c vợ n đợ ng "Ngày đợ ng tâm cợ u đợ i" (tợ c là mợ i tuợ n chợ n 1 ngày đợ cợ nhà dành mợ t bợ gợ o bợ vào hũ gợ o cợ u đợ i).

Trên mợ t trợ n chợ ng giợ c đợ t, Chợ tợ ch Hợ Chí Minh đợ y: "Mợ t dân tợ c đợ t là mợ t dân tợ c yợ u. Vì vợ y, tợ đợ nghợ mợ mợ t chiợ n đợ ch đợ chợ ng nợ n mù chợ ". Ngợợ i nhợ c nhợ toàn dân hợng hái tham gia đợ y và hợ c chợ quợ c ngợ . "Nhợ ng ngợợ i đợ biợ t chợ hợ đợ y cho nhợ ng ngợợ i chợ a biợ t chợ ", nhợ ng ngợợ i chợ a biợ t chợ hợ gợ ng sợ c mà hợ c cho biợ t" và Ngợợ i giao nhiợ m vợ này cho tuợ i trợ . "Công viợ c này mong anh chợ em thanh niên sợ t sợ ng giợ đợ ". Thợ c hiợ n lợ i đợ y cợ a Bác Hợ kính yêu, tợ chợ c Đợ n các cợ p đợ tợ p trung huy đợ ng lợ c lợợ ng thợ y, cô giáo trợ , hợ c sinh, sinh viên (tợ lợ p lợ n cợ p tợ u hợ c cho đợ n trung, đợ i hợ c) tham gia vào đợ i ngợ nhợ ng chiợ n sĩ diợ t đợ t. Trên khợ p đợ t nợợ c ta, các lợ p bình dân hợ c vợ đợợ c tợ chợ c tợ thành phợ , thợ xợ đợ n các vùng nông thôn xa xôi. Đợm đợ n, đợ các làng mợ c, bà con đợ t đợ c, thợ p đợ n lợ p; đợ các thành phợ , thợ xợ đợ n bợ ng sáng trong các trợợ ng, đợ các trợ sợ cợ a các cợ quan (dành đợ a đợ m cho nhân dân đợ n hợ c). Hợ c viên gợ m các lợ a tuợ i khác nhau tợ cợ giợ đợ n thiợ u niên. Thợ y giáo, cô giáo cũng gợ m các lợ a tuợ i khác nhau. Có không ít nhợ ng thiợ u niên đợợ c các anh cán bợ phân công đợ y chợ cho các bác, các cô chú trong thôn xóm. Riêng đợ Hà Nợ i, tháng 10 năm 1945 đợ có ngay hợ n 2000 hợ c sinh, sinh viên, thiợ u niên tình nguyợ n tham gia làm "Chiợ n sĩ diợ t đợ t" thợợ ng xuyên. Sau mợ t năm (tháng 10 năm 1945 đợ n tháng 10 năm 1946), đợ Hà Nợ i đợ có 95.665 ngợợ i tham gia làm "Chiợ n sĩ diợ t đợ t" trong đó phợ n lợ n vợ n là thanh, thiợ u niên; cợ nợợ c tợ chợ c đợợ c 74.957 lợ p hợ c, kợ t quợ giợ cho 2.500.000 ngợợ i biợ t đợ c, biợ t viợ t. Tợ i Nam Bợ , đợ nhợ ng đợ a phợợ ng giợ c Pháp chợ a đánh chiợ m đợợ c, theo sợ hợợ ng đợ n cợ a cán bợ , phong trào thiợ u nhi chợ ng mù chợ phát triợ n rợ t mợ nh. Bài hát "Gieo ánh sáng" đợợ c phợ biợ n rợ ng rổ trong các em. Trợợ c hợ t các em lo xoá mù chợ cho chính mình. Sau khi đợ đợ c "Sáng mợ t, sáng lòng" các em lợ i lo gieo ánh sáng cho ngợợ i khác. Kợ t quợ to lợ n trên mợ t trợ n diợ t đợ t nêu trên có sợ đợng gợp đợ c lợ c cợ a hàng vợ n thiợ u niên tợ Bợ c đợ n Nam.

Cuợ i năm 1945, đợ i thiợ u nhi Mai Hợ c Đợ do anh Nguyợ n Hợ u Lâm phợ trách đợ tợ chợ c mợ t cuợ c diợ u hành lợ n đợ chợ ng lợ i các hoợ t đợ ng chợ ng phá cách mợ ng cợ a bợ n Viợ t Cách, Viợ t Quợ c. Đi đợ u cuợ c diợ u hành là đợ i trợ ng đợ ch rợ t oai hùng xuợ t phát tợ đợợ ng Bà Triợ u tợ n đợ n vợ n hoa Chí Linh. Hoà vợ i tợ ng trợ ng là tợ ng hô đợ đợ o bợ n phợ n đợ ng. Nhiợ u bợ c cao niên đợ Hà Nợ i lúc đợ y gợ i tợ ng trợ ng cợ a đợ i Mai Hợ c Đợ là tợ ng trợ ng cách mợ ng cợ a thiợ u nhi Viợ t Nam. Có mợ t đợ i viên rợ t hợng hái trong đợ i trợ ng sau này trợ thành đợ i tá nhợ c sĩ nợ i tợ ng trong quân đợ i, đó chính là nhợ c sĩ Huy Thợ c, đợ i viên đợ i thiợ u nhi Mai Hợ c Đợ .

Đợ u năm 1946, mợ c dù tình hình chiợ n sợ ngày càng phợ c tợ p, nhợ t là đợ Nam Bợ và cợ c Nam Trung Bợ do thợ c dân Pháp ra sợ c thợ c hiợ n chiợ n tranh xâm lợợ c nợợ c ta lợ n nợ a, nhợ ng đợ thợ c hiợ n quyợ n làm chợ cợ a nhân dân và đợ p tan sợ xuyên tợ c cợ a kợ thù, Chính phợ và Chợ tợ ch Hợ Chí Minh quyợ t đợ nh tợ chợ c tợ ng tuyợ n cợ trong cợ nợợ c đợ bợ u ra Quợ c hợ i đợ u tiên cợ a đợ t nợợ c và xây đợ ng Hiợ n pháp cợ a nợợ c Viợ t Nam đợ c lợ p.

Hàng triợ u thiợ u niên tay cợ m cợ , hoa tham gia cợ đợ ng cho cuợ c bợ u cợ hợ t sợ c rợ m rợ này. Vợ i băng, cợ , biợ u ngợ và tợ ng trợ ng đợ ch khoa vang, tợ ng đợ n thiợ u nhi xuợ ng đợợ ng đợ u đợ i mũ ca lô bợ ng vợ i và cợ bợ ng giợ y cợ t cao tợ ng hát nhợ ng bài ca cách mợ ng vợ n đợ ng đợ ng bào đi bợ phiợ u. Đợ c biợ t đợ các tợ nh Nam Bợ , mợ c dù viợ c vợ n đợ ng nhân dân đi bợ u cợ gợ p

khó khăn nhợ ng nhiợ u thiợ u niên đã luợ n lách sâu vào các vùng bợ giợ c tợ m chiợ m phân phát truyợ n đợ n kêu gợ i đợ ng bào tham gia bợ u cợ . Tợ i Bợ n Tre, hàng trăm đợ i thiợ u nhi kéo đi cợ đợ ng cho ngày bợ u cợ khợ p các xóm, ợ p tợ sáng đợ n chiợ u (Bợ n Tre đợ c Trung ợợ ng cho tranh thợ thợ i gian tợ chợ c bợ u cợ sợ m đợ sợ n sàng chuợ n bợ chợ ng giợ c). Thiợ u nhi Nam Bợ còn tích cợ c tham gia cuợ c vợ n đợ ng "Tuợ n lợ vàng". Lợ i cợ đợ ng mợ c mợ c tợ các em làm xúc đợ ng lòng ngợ ợ i:

Có vàng đợ i súng đánh Tây
Cùng nhau quyền góp hợ i ai có vàng.

Sau "Tuợ n lợ vàng" đợ n "Tuợ n lợ đợ ng thau", thiợ u nhi các tợ nh Nam Bợ chia ra thành tợ ng nhóm nhợ lợ n lợ i khợ p nợ i đợ thu gom đợ ng thau cợ a bà con đóng góp vì các em hiợ u rợ ng các công binh xợ ợ ng cợ a ta đang rợ t cợ n đợ ng đợ đúc đợ n.

Ngày 6-1-1946 là ngày hợ i lợ n cợ a nhân dân và thanh thiợ u niên nợ ợ c ta. Sáng sợ m tinh mợ , tiợ ng trợ ng ợ ch và tiợ ng hát, tiợ ng hô khợ u hiợ u cợ a các Đợ i thiợ u niên đã vang lên nhợ p nhàng khợ p các đợ a phợ ợ ng trong cợ nợ ợ c. Đợ ng bào theo chân các Đợ i thiợ u niên đợ n các đợ a đợ m bợ phiợ u đợ làm nhiợ m vợ công dân cợ a mợ t nợ ợ c đợ c lợ p sau hợ n 80 năm mợ t nợ ợ c. Bác Hợ kính yêu ợợ ng cợ ợ Thợ đô Hà Nợ i đợ c cợ tri tín nhiợ m cao nhợ t vợ i 98,4% sợ phiợ u bợ u. Đợ i biợ u Quợ c hợ i trợ nhợ t là anh Nguyợ n Đờnh Thi mợ i bợ ợ c vào tuợ i 21, là nhà thợ , nhợ c sĩ, là mợ t cán bợ Đoàn đợ tợ ng hoợ t đợ ng và rợ t gợ n bó vợ i phong trào thanh thiợ u nhi.

Đợ ng, Bác Hợ kính yêu và Chính phợ ta rợ t hoan nghênh nhợ ng đóng góp tích cợ c cợ a phong trào thiợ u nhi nợ ợ c ta vào công cuợ c kháng chiợ n và kiợ n quợ c, góp phợ n không nhợ vào công cuợ c chợ ng giợ c ngoợ i xâm, chợ ng giợ c đợ i, chợ ng giợ c đợ t cũng nhợ xây đợ ng chính quyợ n cách mợ ng qua các hoợ t đợ ng trong cuợ c bợ u cợ Quợ c hợ i.

Ngày 19-5-1946, mợ ng sinh nhợ t lợ n thợ 56 cợ a Bác Hợ kính yêu, mợ t cuợ c điợ u hành lợ n chợ a tợ ng có cợ a thiợ u nhi toàn thành phợ Hà Nợ i thay mợ t cho thiợ u nhi cợ nợ ợ c vợ i trợ ng rung, cợ mợ và hát ca vang lợ ng tợ nhiợ u đợ a đợ m ợ nợ i, ngoợ i thành kéo vợ hợ i tợ tợ i Phợ Chợ tợ ch trong niợ m hân hoan phợ n khợ i, vui tợ ợ i to lợ n.

Bác Hợ kính yêu đã dành nhợ ng giợ phút hợ t sợ c quý hiợ m cợ a Ngợ ợ i đợ gợ p mợ t các cháu. Bác xuợ t hiợ n giợ a rợ ng hoa, rợ ng cợ , giợ a hàng vợ n thiợ u niên vợ i tình cợ m thợ ợ ng yêu, triu mợ n vô hợ n. Bác căn đợ n các cháu phợ i chăm hợ c, vâng lợ i bợ mợ , cợ gợ ng giúp đợ bợ mợ trong công viợ c gia đờnh và tùy theo sợ c cợ a mình góp phợ n vào sợ nghiợ p kháng chiợ n, kiợ n quợ c. Tiợ ng hô "Bác Hợ muôn năm", "Viợ t Nam đợ c lợ p muôn năm" vang đợ ng không ngợ t... Bác Hợ ân cợ n tợ ng thiợ u nhi Thợ đô mợ t cây bách tán và đợ n các cháu đem vợ trợ ng ợ ợ u Trợ viên. Đây là món quà đợ y ý nghĩa cợ a Bác không nhợ ng vợ i thiợ u nhi Thợ đô mà còn đợ i vợ i thiợ u nhi cợ nợ ợ c.

HỢ T CHỢ Ợ NG

I